

การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์การตั้งถิ่นฐานที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา
เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
Changing of settlement used by tourism development: A case study of Ko Sarai,
Ko Sarai Sub-district, Mueang District, Satun Province
เจนจิรา สมดี¹ สุภรัตน์ พินสุวรรณ² และนิสากร กล้านรงค์³
Janjira Somdee¹, Suparat Pinsuwan² and Nisakorn Klanarong³

¹ นิสิตสาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ Email: 611011049@tsu.ac.th

² ผศ. สาขาวิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

³ ผศ. ดร. สาขาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อชุมชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการตั้งถิ่นฐาน
บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของการตั้งถิ่นฐานเกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย
อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล และศึกษาการกระจายตัวของโฮมสเตย์และรีสอร์ทเกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล
จังหวัดสตูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เครื่องกำหนดตำแหน่งบนพื้นผิวโลก (Global Positioning System, GPS) ใช้
เก็บพิกัดของโฮมสเตย์และรีสอร์ท เพื่อสร้างแผนที่ และ วิเคราะห์การกระจายของโฮมสเตย์และรีสอร์ท ด้วยค่า Average Nearest
Neighbor โดยใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ArcGIS Version 10.7.1 ผลการศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่น
ฐานเพื่อการอยู่อาศัยเป็นเพื่อการทำธุรกิจโฮมสเตย์และรีสอร์ท จำนวน 9 แห่ง และ การกระจายของโฮมสเตย์และรีสอร์ท มี
รูปแบบเป็นเส้นตรงขนานกับชายฝั่งและเส้นทางคมนาคม ในบริเวณเดียวกับบ้านเรือน ซึ่งตั้งติดกับชายฝั่งเพื่อความสะดวกในการ
ประกอบอาชีพประมง ส่วนลักษณะการกระจาย มีลักษณะการกระจายแบบสุ่ม มีค่า Nearest Neighbor Ratio เท่ากับ 0.782087
ดังนั้นการจะป้องกันการเปลี่ยนแปลงของการตั้งถิ่นฐานซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะ
สาหร่ายต้องมีการจัดการที่เป็นระบบทั้งพื้นที่เกาะ

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐาน การพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย

Abstract

Tourism development affects communities, causing economic and social changes, including settlements. This article aims to study the changing settlement used in Ko Sarai, Ko Sarai Sub-district, Mueang Satun District, Satun Province and study the distribution of homestays and resorts in the Ko Sarai, Koh Sarai Sub-district, Mueang Satun District, Satun Province. The tools used to collect data is the Global Positioning System (GPS). In order to collect the coordinates of homestays and resorts and create maps and analyze the distribution of homestays and resorts. By using Average Nearest Neighbor using Geographic Information System

programs, ArcGIS Version 10.7. The results showed that the patterns distribution of homestays and resorts is a linear with along to the coast and roads. Homestays and resorts were settled in the same area as the houses, which is located next to the coast for the convenience of fishing. While the disperse distribution of homestays and resorts is random which has a nearest neighbor ratio of 0.782087. Therefore, to prevent the change in settlements resulting from the development of tourism, Ko Sarai Subdistrict Administrative Organization must have management systems for the whole Ko Sarai.

Keywords: Changing of settlement, Tourism development, Ko Sarai, Ko Sarai Sub-district

บทนำ

เกาะสาหร่าย ตั้งอยู่ในทะเลอันดามัน เป็นเกาะชายแดนของประเทศไทยที่มีพรมแดนทางทะเลติดกับประเทศมาเลเซีย มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชน 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 5 บ้านเกาะยะระโตดใหญ่ และ หมู่ที่ 6 บ้านตะโล๊ะน้ำ เกาะสาหร่าย อยู่ในเขตการปกครองของตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล อยู่ภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ซึ่งตำบลเกาะสาหร่ายประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านตันหยงอูมา หมู่ที่ 2 บ้านบากันใหญ่ หมู่ที่ 3 บ้านตันหยงกลิง หมู่ที่ 4 บ้านเกาะยะระโตดน้อย หมู่ที่ 5 บ้านเกาะยะระโตดใหญ่ หมู่ที่ 6 บ้านตะโล๊ะน้ำ และ หมู่ที่ 7 บ้านเกาะหลีเป๊ะ มีเนื้อที่ประมาณ 989,300 ไร่ สภาพภูมิประเทศโดยรวมทั่วไปของเกาะสาหร่าย ประกอบด้วยพื้นที่ราบลุ่ม ที่ราบชายฝั่ง และเนินเขา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือ ประมงพื้นบ้านหรือประมงชายฝั่งขนาดเล็ก โดยใช้เครื่องมือที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านและวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น สัตว์น้ำที่จับส่วนใหญ่จะเป็นปลา และ ปู (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย, 2564)

เนื่องจากเกาะสาหร่ายล้อมรอบไปด้วยทะเลจึงมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้วยความสวยงามของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของเกาะ ชายฝั่ง และ ภูมิลักษณะในทะเล เช่น สันหลังมังกรขาว หอแประ (หินขาว) แหลมพระยา เกาะเกวใหญ่ เกาะเกวเล็ก ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งการมีประวัติการตั้งถิ่นฐานที่ยาวนาน ภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตของชุมชนเกาะ และวิถีประมงพื้นบ้าน จึงมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนบ้านเกาะสาหร่ายได้เปิดพื้นที่และจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตั้งแต่พ.ศ. 2549 (อุโบ หมดหมุด และ สุนิสา สะแหละ, 2560) ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นแนวความคิดที่เกิดจากชุมชนในหลายพื้นที่ของจังหวัดสตูลรวมกลุ่มกัน และใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อนุรักษ์ พัฒนาวัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต รวมทั้งการสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนและเผยแพร่สร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ซึ่งในชุมชนบ้านเกาะสาหร่ายมีการจัดการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยกลุ่มโฮมสเตย์ รถซาเล้ง เรือ และ แม่บ้าน โดยมีนายวินิต ใจดี เป็นประธาน และ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ก็มีแผนงานการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561 - พ.ศ. 2565) และแผนปฏิบัติงานประจำปี (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ก., 2562)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่เกาะสาหร่ายทั้งด้านเศรษฐกิจชุมชน สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม พบว่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพของคนในพื้นที่ ทางสังคม ช่วยสร้างความเจริญทางสังคม สันติภาพ และ ความสามัคคีของคนในท้องถิ่น ช่วยอนุรักษ์ พัฒนาวัฒนธรรม ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของคนใน

ท้องถิ่น รวมทั้งการอนุรักษ์ พื้นฟูสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ช่วยกระตุ้นให้มีการนำทรัพยากรส่วนที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์สินค้าที่ระลึก เพื่อจำหน่าย (อุไพบัฒมุด และ สุนิสา สะแหละ, 2560) อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวนอกจากส่งผลต่อชุมชนทางบวกแล้ว ก็ส่งผลทางลบเช่นกัน อัญญารัตน์ ธีรารัตน และ มริวรรณ ผิวนิม (2557) พบว่า ชุมชนเชียงคาน จังหวัดเลยเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงมาก จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สมาชิกในครอบครัวต่างทำงานจนไม่มีวันหยุดเพื่อหารายได้ให้มากขึ้น นอกจากนี้ เชียงคานเป็นชุมชนขนาดเล็ก มีประชากรอาศัยหนาแน่นอยู่แล้ว และเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวย่อมเกิดความแออัดขึ้น ที่พักที่มีอยู่ไม่เพียงพอ การศึกษา ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนบริเวณคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ก็พบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลให้ชุมชนพัฒนามากขึ้น แต่ผลกระทบด้านลบ คือ เกิดปัญหาการจราจร ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมคือ ขยะ และ เสียงที่เพิ่มขึ้น (อรรถพล จันทรเพ็ญ และ อภิวันท์ กำลิ่งเอก, 2553) ในชุมชนที่เป็นพื้นที่เกาะมีผลกระทบมากเช่นกัน พบว่าชุมชนชาวเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับผลกระทบจากขยะที่มีปริมาณมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า สิ่งแวดล้อมเป็นมลพิษมากขึ้นที่เกิดจากน้ำเสียจากโรงแรม ที่พักตากอากาศ ตลาด ชุมชน ที่ปล่อยทิ้งสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่เคยสวยงาม (ปานจิตร จินศิริ และ พิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์, 2556) ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา ที่เติบโตและขยายตัวอย่างไม่เป็นระเบียบและกระจายตัว ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพรอบเกาะ ลดคุณค่าของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติลง และส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข โรค ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอ (จิรนนท์ แป้นชาติ และ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์, 2562) ซึ่งผลกระทบด้านลบก็สามารถเกิดขึ้นในชุมชนเกาะสาหร่ายได้เช่นกัน ถ้าไม่มีการวางแผนจัดการ รองรับการท่องเที่ยวที่ดีเพียงพอ และเหมาะสม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษา การเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่เกาะยะระโดดใหญ่ที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ในการวางแผนรองรับและป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์การตั้งถิ่นฐาน เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
2. ศึกษาการกระจายตัวของโฮมสเตย์และรีสอร์ทในพื้นที่เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูล และ แหล่งข้อมูล

การวิจัยนี้ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ และ ข้อมูลทุติยภูมิ ในส่วนของข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ตั้งของโฮมสเตย์ และรีสอร์ทในพื้นที่เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่จริง ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน การเปลี่ยนแปลงของการตั้งถิ่นฐาน ในพื้นที่ เกาะสาหร่าย และแผนการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จากเอกสารทางวิชาการ เอกสารขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย แผนที่ และ ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม

ประชากร

ประชากรที่ในการศึกษานี้ คือ โสมสเตย์และรีสอร์ต จำนวน 9 แห่ง ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ในพื้นที่เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ 1) เครื่องมือกำหนดตำแหน่งบนพื้นผิวโลก (Global Positioning System, GPS) เพื่อเก็บพิกัดของโสมสเตย์และรีสอร์ต 2) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ได้แก่ โปรแกรม Google Earth และ Arc GIS เพื่อใช้แปลข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม และจัดทำแผนที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากช่วงที่ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในพื้นที่เกาะสาหร่าย มีผู้ที่อาศัยอยู่ในเกาะติดเชื้อโควิด-19 ในหลายกลุ่ม เพื่อป้องกันการเสี่ยงทั้งผู้ให้ข้อมูลหลัก และ ผู้วิจัย จึงต้องดัดสนภาษณ์ผู้ประกอบการโสมสเตย์และรีสอร์ต ได้แก่เพียงสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับรีสอร์ตและโสมสเตย์เท่านั้น ข้อมูลที่เก็บในพื้นที่ ได้แก่ พิกัดของสถานที่ประกอบการท่องเที่ยวโสมสเตย์และรีสอร์ต โดยเครื่องมือกำหนดตำแหน่งบนพื้นผิวโลก (Global Positioning System, GPS) และบันทึกภาพโสมสเตย์และรีสอร์ต

การวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) ลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์การตั้งถิ่นฐาน พื้นที่เกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล นำข้อมูลที่ตั้งโสมสเตย์ที่ได้จากการสำรวจมาแสดงในรูปของตาราง และ มีภาพประกอบ 2) นำข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งของโสมสเตย์มาจัดทำแผนที่ที่ตั้ง และลักษณะการกระจายของโสมสเตย์และรีสอร์ต โดยใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ArcGIS Version 10.7.1 และวิเคราะห์ลักษณะการกระจายของโสมสเตย์และรีสอร์ต ด้วยค่า Average Nearest Neighbor และนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัย

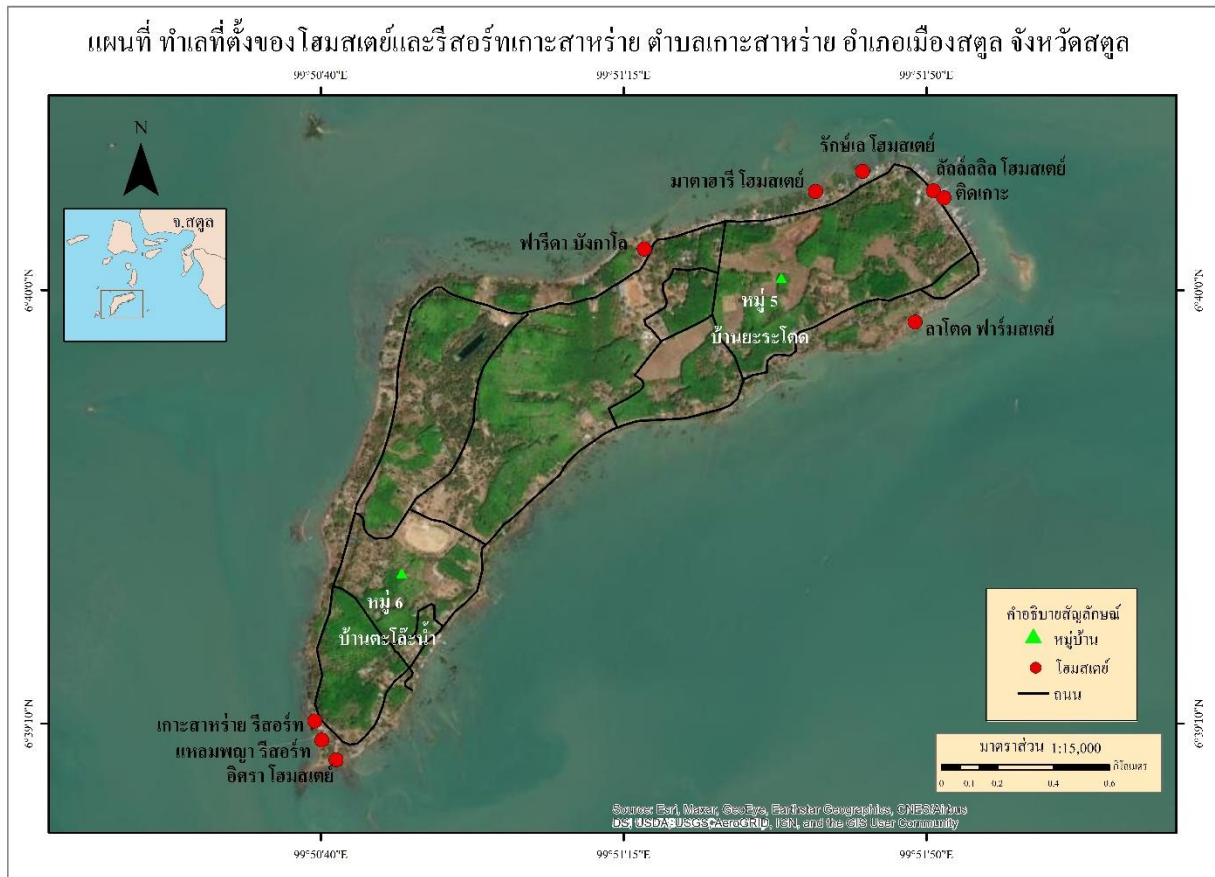
ลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์การตั้งถิ่นฐาน เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นชุมชนในเกาะสาหร่าย ตั้งแต่พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์การตั้งถิ่นฐาน เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย โดยมีการใช้ประโยชน์ทางพาณิชยกรรม เพื่อหารายได้ ซึ่งพบว่ามี การก่อสร้างที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ในรูปแบบของโสมสเตย์และรีสอร์ต จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ 1. ฟารีดา บังกาโล 2.รักษ์เล โสมสเตย์ 3. อิศรา โสมสเตย์ 4. เกาะสาหร่าย รีสอร์ต 5. มาตาฮารี โสมสเตย์ 6. ลัลลัลลิล โสมสเตย์ 7. ลาโดต ฟาร์มสเตย์ เกาะยะระโตต 8. ติดเกาะ และ 9.แหลมพญา รีสอร์ต โดยตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 บ้านเกาะยะระโตตใหญ่ จำนวน 6 แห่ง และ หมู่ที่ 6 บ้านตะโละน้ำ จำนวน 3 แห่ง (ดังตารางที่ 1 และ ภาพที่ 1)

ตารางที่ 1 โฮมสเตย์และรีสอร์ทที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

ลำดับที่	ชื่อ	ที่ตั้ง	พิกัดภูมิศาสตร์	ภาพโฮมสเตย์
1.	ฟารีดา บังกาโล	154 ม.5 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.667991 Y = 99.854830	
2.	รักษ์เล โฮมสเตย์	250 ม.5 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.670477 Y = 99.861843	
3.	มาตาฮารี โฮมสเตย์	59 ม.5 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.669832 Y = 99.860333	
4.	ลัลลัลลิล โฮมสเตย์	65 ม.5 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.669665 Y = 99.864476	
5.	ลาโตต ฟาร์มสเตย์	ม.5 ต.เกาะสาหร่าย อ. เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.665681 Y = 99.863511	
6.	ติดเกาะ	ม.5 ต.เกาะสาหร่าย อ. เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.652255 Y = 99.864112	

ลำดับที่	ชื่อ	ที่ตั้ง	พิกัดภูมิศาสตร์	ภาพโฮมสเตย์
7.	อิศรา โฮมสเตย์	215 ม.6 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.651620 Y = 99.844936	
8.	เกาะสาหร่าย รีสอร์ท	ม.6 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.652870 Y = 99.844245	
9.	แหลมพญา รีสอร์ท	ม.6 ต.เกาะสาหร่าย อ.เมืองสตูล จ.สตูล	X = 6.652255 Y = 99.864112	

ภาพที่ 1 ที่ตั้งของโฮมสเตย์และรีสอร์ต เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

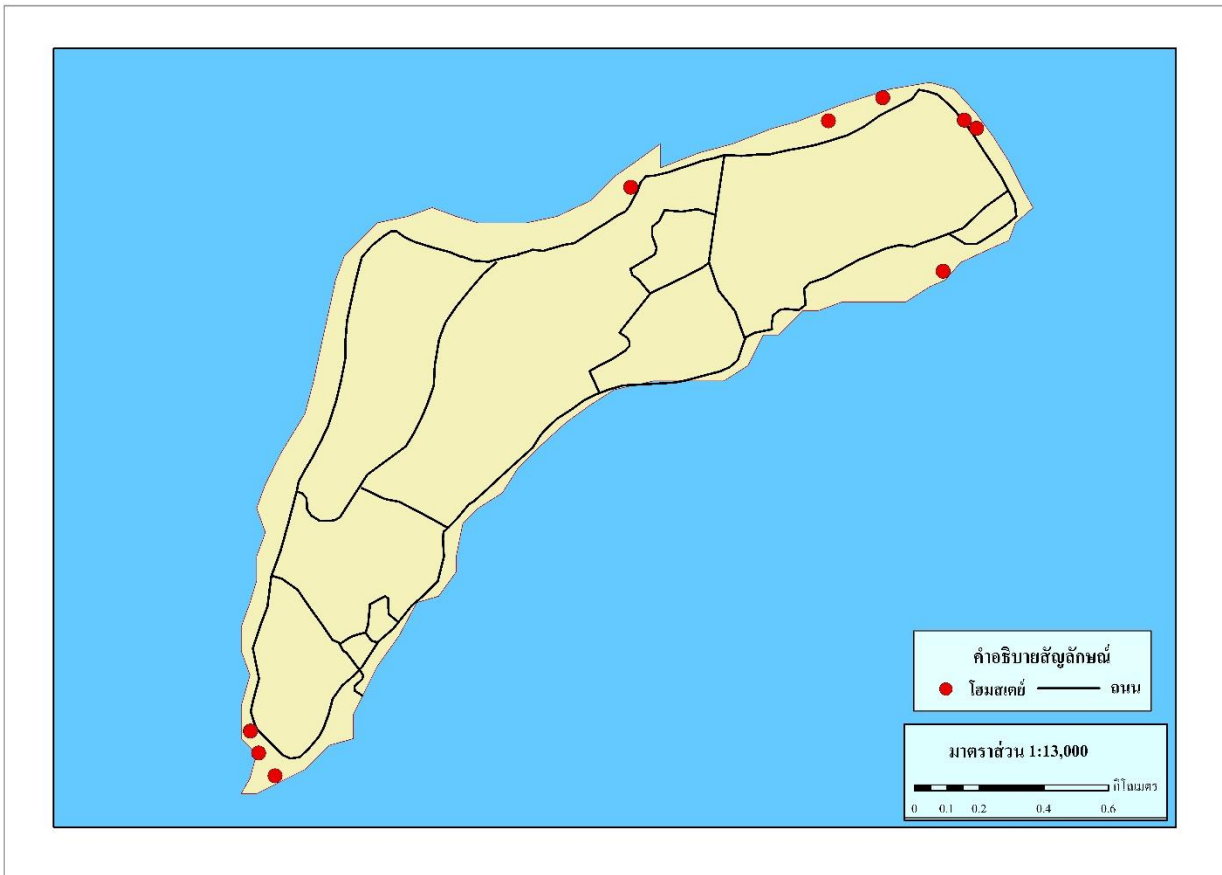
การกระจายของโฮมสเตย์และรีสอร์ต เกาะยะระโตดใหญ่ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

จากการศึกษาการกระจาย (Distribution) ของโฮมสเตย์และรีสอร์ตในพื้นที่เกาะสาหร่าย 2 ลักษณะ คือ รูปแบบ การกระจาย (Pattern of distribution) และ ลักษณะการกระจาย (Disperse of distribution) พบว่า โฮมสเตย์และรีสอร์ตในพื้นที่เกาะสาหร่ายมีรูปแบบการกระจาย เป็นเส้นตรง ขนานไปกับชายฝั่งทะเล และ ถนนที่ตัดผ่านหมู่บ้าน โดยหันหน้าเข้าหาถนน และ ด้านหลังของโฮมสเตย์และรีสอร์ตจะติดกับทะเล ดังแสดงใน ภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการกระจายของโฮมสเตย์และรีสอร์ท ที่หันหน้าเข้าหาดถนน และ ด้านหลังติดกับทะเล

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการกระจายโฮมสเตย์และรีสอร์ทในพื้นที่เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ดังภาพที่ 3 และ การคำนวณด้วย ค่า Average Nearest Neighbor ดังภาพที่ 4 พบว่า ค่า p-value = 0.211063 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ 0.01 ($p < 0.01$) ประกอบด้วยค่า Nearest Neighbor Ratio เท่ากับ 0.782087 ซึ่งน้อยกว่า 1 และค่า z - score = - 1.250649 ซึ่งตกอยู่ในช่วงกราฟที่เป็นสีเหลือง แสดงว่าลักษณะการตั้งถิ่นฐานของโฮมสเตย์และรีสอร์ทในเกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีลักษณะการกระจายแบบสุ่ม (Random)

ภาพที่ 3 การกระจายของโฮมสเตย์และรีสอร์ทในพื้นที่เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

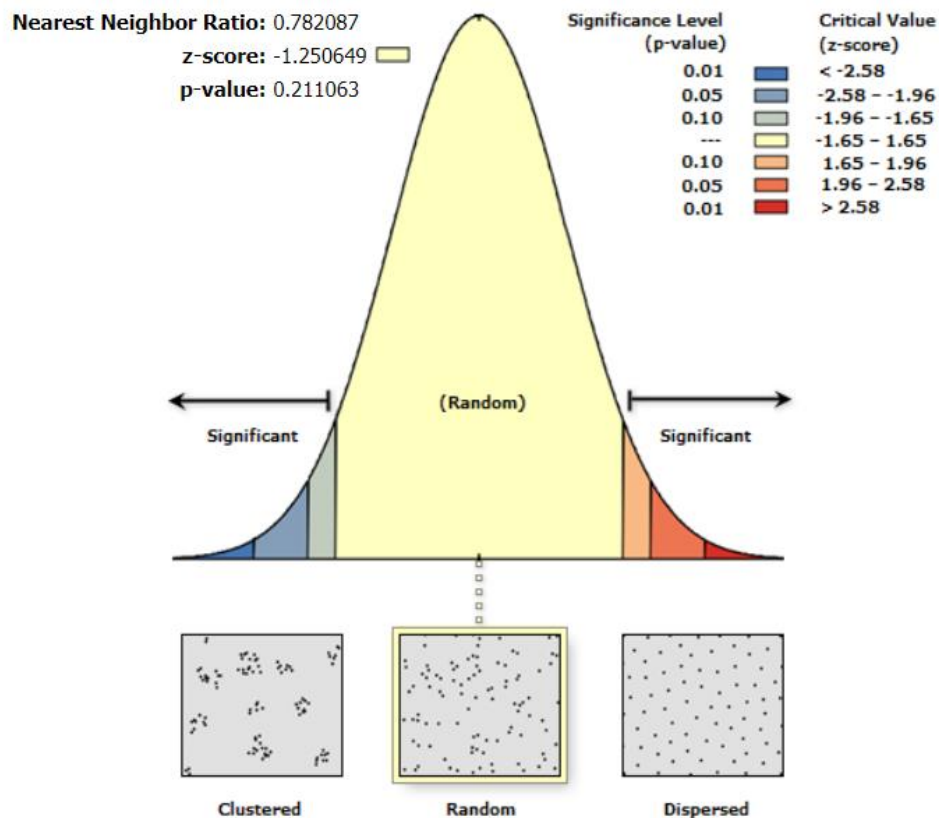
Observed Mean Distance: 197.4834 Meters

Expected Mean Distance: 252.5083 Meters

Nearest Neighbor Ratio: 0.782087

z-Score: -1.250649

p-value: 0.211063

ภาพที่ 4 ผลสรุป Average Nearest Neighbor ของโฮมสเตย์และรีสอร์ต เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

สรุปผลและอภิปรายผล

การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์การตั้งถิ่นฐานที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พบว่ามีการก่อสร้างที่พัก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ในรูปแบบของโฮมสเตย์ และรีสอร์ต จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ 1. ฟารีดา บังกาโล 2. รักษ์เล โฮมสเตย์ 3. อิศรา โฮมสเตย์ 4. เกาะสาหร่าย รีสอร์ต 5. มาตาฮารี โฮมสเตย์ 6. ลัลลิลลิล โฮมสเตย์ 7. ลาโตต ฟาร์มสเตย์ เกาะยะระโตต 8. ดิดเกาะ และ 9. แหลมพญา รีสอร์ต และ โฮมสเตย์และรีสอร์ตในเกาะสาหร่ายมีรูปแบบการกระจายเป็นเส้นตรง ขนานไปกับชายฝั่งทะเล และ ถนนที่ตัดผ่านหมู่บ้าน ส่วนลักษณะการกระจายแบบสุ่ม (Random) และในอนาคต ถ้ามีจำนวนของโฮมสเตย์และรีสอร์ตเพิ่มจำนวนมากขึ้น ลักษณะการกระจายมีแนวโน้มที่จะกระจุกตัว (Clustered) โดยเฉพาะในเขตชุมชนที่เป็นที่ตั้งถิ่นฐานเพื่อการอยู่อาศัยเดิมบริเวณชายฝั่งทะเล เนื่องจาก บริเวณตอนในและตอนกลางของเกาะสาหร่ายมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา และที่สูง ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการปลูกยางพารา ซึ่งไม่ใช่ลักษณะที่เหมาะสมแก่การสร้างโฮมสเตย์และรีสอร์ต ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการศึกษา ของ จิรพันธ์ แป้นชาติ และ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ (2562) ที่พบว่า หลังจากมีการสร้างสะพานติณสูลานนท์ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2529 ที่เชื่อมเกาะยอกับแผ่นดินใหญ่ อำเภอเมือง

สงขลา และอำเภอสิงหนคร ทำให้การตั้งถิ่นฐานของตำบลเกาะยอเติบโต และ ขยายตัวอย่างไม่เป็นระเบียบและกระจาย
ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพรอบเกาะ ลดคุณค่าของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณูปโภค
ระบบสาธารณูปการที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

การตั้งถิ่นฐานในพื้นที่เกาะสาหร่าย ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูลเป็นการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ชนบท
และเป็นชุมชนประมงชายฝั่ง มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของการตั้งถิ่นฐานจากการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการก่อสร้างที่พัก
เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบของโฮมสเตย์ และรีสอร์ทที่กระจายอยู่ไม่เป็นระเบียบแทรกอยู่ในชุมชน ดังนั้น การวิจัย
ครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาผลกระทบของโฮมสเตย์ และรีสอร์ท ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและ สภาพสังคมของ
เกาะสาหร่าย และ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลโฮมสเตย์ และ รีสอร์ท ด้วยระบบสารสนเทศ
ภูมิศาสตร์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดมาตรการในการวางแผนที่เหมาะสมในการรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

จิรนนท์ แป้นชาติ และ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์. (2562). การศึกษาการรับรู้ผลกระทบจากการตั้งถิ่นฐานและการเติบโตของชุมชนที่มี

ต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและวัฒนธรรมเกาะยอ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการวางแผน
ชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม. นครปฐม: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปานจิตร จินห์ขวัญ และ พิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์. (2556). “ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนชาวเกาะพะงัน”. ใน บทความ
วิจัยเสนอในการประชุมมหาดไทยวิชาการการวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมไทย. วันที่ 10 พฤษภาคม 2556 มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่. จังหวัดสงขลา. (หน้า158-165).

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ก. (2562). ประวัติความเป็นมาข้อมูลทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย
อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล. สตูล : องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย ข. (2562). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565) องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะ
สาหร่ายอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล. สตูล : องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย. (2564). องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสาหร่าย. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2564 จาก
<http://www.kohsarai.go.th>

อัญญรัตน์ ธรรมารณ และ มริวรรณ ผิวนิม. (2557). การศึกษาผลกระทบทางสังคม และวัฒนธรรม จากการจัดการท่องเที่ยว
กรณีศึกษา เมืองเชียงคาน ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม. นครปฐม: คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อุโบ หมดหมุด และ สุนิสา สะแหละ. (2560). แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ประเทศไทย พื้นที่เกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2564 จาก
<http://www.stcc.ac.th/webstcc/index.php/en/2017-11-02-18-09-46>

อรรถพล จันทรเพ็ญ และ อภิวัฒน์ กำลังเอก. (2553). “ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชน บริเวณคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม,” วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 5 (2), 18-25.